

HALKLA İLİŞKİLERE FARKLI YAKLAŞIMLAR

Kuramların İzi

YAZAR

Fuat USTAKARA

© Copyright 2021

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-7451-11-6

Kitap Adı

Halkla İlişkilere Farklı Yaklaşımlar
Kuramların İzi

Yazar

Fuat USTAKARA

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

47518

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Bisac Code

BUS052000

DOI

10.37609/akya.338

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	1
--------------------	---

1. BÖLÜM

BİR HEGEMONYA ARACI OLARAK HALKLA İLİŞKİLER

1.1. Eleştirel Yaklaşımlar	9
1.1.1. Kavramsal Açıdan Eleştiri ve Genel Olarak Eleştirel Yaklaşımlar	10
1.1.2. Eleştirel Yaklaşımları Hazırlayan Sosyolojik Gelişmeler	13
1.1.3. Eleştirel Yaklaşımlar: Kapsamlı Bir Değerlendirme	14
1.2. Hegemonya	24
1.2.1. Hegemonya Kavramı Üstüne	24
1.2.2. Hegemonyanın Sürdürülebilirliği	27
1.2.3. Gramsci'nin Hegemonya Üzerine Düşünceleri	29
1.2.4. Althusser: Devletin İdeolojik Aygıtları Ve Hegemonya Bağıntısı	51
1.2.5. İktidar ve Güç İlişkisi	75
1.2.6. Gramsci ve Althusser'in Işığında Çıkarım: Sermayenin Hegemonya Gücü ve Çokuluslu Şirketlerin Manipülatif Araçları	99
1.3. Halkla İlişkiler Ve Güç Kullanımı	109
1.3.1. Halkla İlişkilerin Asimetrik İletişim Uygulamaları	110
1.3.2. Strateji, Güç Ve Halkla İlişkiler	115
1.3.3. Spin Örnekleri Ve Halkla İlişkilerin Manipüle Edici Etkisi	132
1.3.4. Eleştirel Perspektif Çerçevesinde Halkla İlişkiler	140

2. BÖLÜM

BİR OYDAŞMA ARACI OLARAK HALKLA İLİŞKİLER

2.1. Oydaşma	166
2.1.1. Oydaşma Kavramı: Genel Bir Çerçeve	166
2.1.2. Oydaşmayı Sorgulama: Eleştirel Bir Bakış	167
2.2. Oydaşmanın İdeal Koşulları: Kamusal Alan ve İletişimsel Eylem	169
2.2.1. Kamusal Alan: İdealize Edilmiş Tartışma Ortamı	169
2.2.2. İletişimsel Eylem: Kamusal Alanın Görüngüsünde Oydaşma	192
2.3. Oydaşmanın Temeli: Müzakere	219
2.4. Oydaşmaya Yönelik Halkla İlişkiler	222

2.5. Farklı Kuramsal Yaklaşımlardan Halkla İlişkilerin Müzakere Gücü.....	252
2.5.1. Sistem Kuramı.....	252
2.5.1.1. Genel Olarak Sistem Kuramı	252
2.5.1.2. Açık Sistem Çerçevesinde Halkla İlişkiler.....	254
2.5.1.3. İki Yönlü Simetrik İletişim Modeli.....	257
2.5.1.4. Mükemmellik Teorisi.....	262
2.5.2. Sosyal Sermaye Kavrayışı.....	268
2.5.2.1. Genel Olarak Sosyal Sermaye.....	268
2.5.2.2. Genel Olarak Simgesel Sermaye.....	273
2.5.2.3. Toplumla Bütünleşme: Sosyal Sermaye Olarak Halkla İlişkiler.....	275
SONUÇ	283
KAYNAKLAR.....	287
ÖZGEÇMİŞ	300

KISALTMALAR

ABD	Amerika Birleşik Devletleri
bkz.	bakınız
BM	Birleşmiş Milletler
COPR	Consensus-Oriented Public Relations
CPI	Committee on Public Information
Çev	Çeviren/Çevirenler
DBA	Devletin Baskı Aygıtları
Der	Derleyen/Derleyenler
İDA	Devletin İdeolojik Aygıtları
DTÖ	Dünya Ticaret Örgütü
EBOK	European Public Relations Body of Knowledge
Ed/Eds	Editör/Editörler
IABC	International Association of Business Communicators
ICCO	International Communications Consultancy Organisation
IMF	International Monetary Fund
IPRA	International Public Relations Association
İDA	İletişim Danışmanlığı Şirketleri Derneği
İEK	İletişimsel Eylem Kuramı
KSS	Kurumsal Sosyal Sorumluluk
NATO	North Atlantic Treaty Organization
OYHİ	Oydaşmaya Yönelik Halkla İlişkiler
PETA	People for the Ethical Treatment of Animals
SSCB	Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
TDK	Türk Dil Kurumu
TÜHİD	Türkiye Halkla İlişkiler Derneği
vb.	ve benzeri/ve bunun gibi

SUNUŞ

Halkla ilişkiler, çeşitli sosyal bilim disiplinlerinden yararlanan, bunlardan aldığı bilgileri özümseyerek kendi bünyesine uyarlayan ve başarılı uygulamalar gerçekleştiren son derece dinamik bir bilim dalıdır. Halkla ilişkilerin bu özelliği, elbette kendi içerisindeki teorik tartışmalara da yansiyacak, farklı düşünceler ve bakış açıları ortaya çıkacaktır. Bu tartışmaların önemli noktalarından bir tanesi; halkla ilişkilerin gerçek amacının ne olduğuna yöneliktir. Bazı teorisyen ve uygulamacılar, halkla ilişkilerin bir hegemonya ve rıza üretim aracı olarak kullanıldığını, egemen güçlerin kendi görüş ve düşüncelerini hedef kitleye onaylatmak gibi bir rol üstlendiğini savunmaktadır. Halkla ilişkilere eleştirel yaklaşan bu düşüncenin karşısında, halkla ilişkilerin kurumlarla hedef kitleleri arasında karşılıklı anlayış ve iletişimi geliştirme, sorunları müzakere ederek ortak noktaları bulma ve çözüm üretme amacını taşıdığını savunan yaygın görüşler de bulunmaktadır.

Değerli meslektaşım ve öğrencim Doç. Dr. Fuat Ustakara, danışmanlığında tamamladığı doktora tezinin teorik bölümlerini gözden geçirerek elinizdeki bu kitabı hazırladı. Kitapta yukarıda kısaca özetlenen iki zıt paradigma ayrıntılarıyla değerlendirilmekte ve Gramsci, Althusser, Habermas, Burkart gibi teorisyenlerin görüşleri ışığında tartışılmaktadır. Halkla ilişkiler alanına önemli bir katkı sağlayacağına inandığım bu kitabı hazırlayan Doç. Dr. Ustakara'yı tebrik ediyorum.

Prof. Dr. Ahmet Kalender
Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi

BİRKAÇ SÖZ

Halkla ilişkiler üzerine geliştirilen kuramsal tartışmaların iki temel farklı yönü olduğunu belirtmek yanlış olmayacaktır. Bunlardan birincisi, belirli bir çıkar adına halkla ilişkilerin bir hegemonya aracı olarak kullanılmasıdır. İkincisi, müzakereye dayalı olarak halkla ilişkilerin bir oydaşma aracı olarak kullanılmasıdır. Kuramsal çerçevede tartışmanın odak noktası, bu iki karşıt görüşün gelişimi üzerine yapılmaktadır.

Halkla ilişkiler üzerine gelişen kuramsal tartışmada sosyal bilimlerin eklektik yapısı önemli bir rol oynamaktadır. Dolayısıyla Gramsci, Althusser, Foucault, Baudrillard, Chomsky, Habermas ve Bourdieu gibi filozofların kuramsal açılımları, halkla ilişkilerin kuramsal gelişimine ışık tutmaktadır. Bu eserde, adı geçen filozofların kuramsal açılımlarından yararlanılarak bir tartışmanın izi sürülmektedir. Bu eserin, niteliği itibarıyla özellikle halkla ilişkiler alanında lisansüstü eğitim alan öğrenciler açısından rehberlik etme amacını taşıdığı düşünülebilir.

Bu eser, yazarın doktora tezinin kuramsal bölümünün gözden geçirilerek geliştirilmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Eserin ortaya çıkışında emeği geçen başta Prof. Dr. Ahmet KALENDER olmak üzere, Prof. Dr. Abdullah KOÇAK, Prof. Dr. Şükrü BALCI, Prof. Dr. Suat GEZGİN hocalarıma ve kaynak sağlama desteğiyle Dr. Öğr. Üyesi Korhan MAVNACIOĞLU'na teşekkür ederim.

Doç. Dr. Fuat USTAKARA

Gaziantep, 2021

KAYNAKLAR

- Adorno, Theodor W. (2009). *Kültür Endüstrisi Kültür Yönetimi*, (Çev. Nihat Ülner, Mustafa Tüzel, Elçin Gen), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Adorno, Theodor W. ve Horkheimer, Max (2010). *Aydınlanmanın Diyalektiği*, (Çev. Nihat Ülner ve Elif Öztarhan Karadoğan), İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Akkol, Mümtaz Levent (2019). “Jürgen Habermas’ın İletişimsel Eylem Kuramı ve Kamusal Alan Kavramının Analizi”, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 37: 171-180.
- Akkuş, Baran ve Alevok İzci, Naciye (2018). “Sistem Yaklaşımı, Kavramları ve Yönetim”, *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7: 223-237.
- Althusser, Louis (2009). *İdeoloji Ve Devletin İdeolojik Aygıtları*, (Çev. Alp Tümerterkin), İstanbul: İthaki Yayınları.
- Arslan, Savaş (2011). “İstikamet PR! İlişkiden İletişime Geçmek”. *Halkla İlişkiler ve Reklamın Anatomisi: Eleştirel Bir Kavrayış*, (Der. Sema Yıldırım Becerikli), Ankara: Ütopya Yayınları, 17-31.
- Asna, Alaeddin (2006). *Kuramda ve Uygulamada Halkla İlişkiler*, İstanbul: Pozitif Yayınları.
- Asrak Hasdemir, Tuba (2005). “Halkla İlişkiler ve Kamusal İletişim: Sentetik Bir Çerçeve Denemesi”, *İletişim*, 20: 21-52.
- Assoun, Paul-Laurent (2012). *Frankfurt Okulu*, (Çev. Işık Ergüden), Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Ataay, Faruk ve Kalfa, Ceren (2008). “‘Modern Prens’ten ‘Post Modern Prens’e: Gramsci’nin Siyasal Parti Kuramı Üzerine”, *Akdeniz İ. İ. B. F. Dergisi*, 8 (15): 26-49.
- Aydın, Mustafa (2005). “Kamusal Alan ve Siyaset”, *Sivil Bir Kamusal Alan*, (Yayına Haz. Lütfi Sunar), İstanbul: Kaknüs Yayınları, 97-116.
- Aytaç, Ömer (2004). “Kapitalizm ve Hegemonya İlişkileri Bağlamında Boş Zaman”, *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, 28 (2): 115-138.
- Bacık, Gökhan (2005). “Kamusal Alan Tanımı Üzerine Bir Tartışma”, *Sivil Bir Kamusal Alan*, (Yayına Haz. Lütfi Sunar), İstanbul: Kaknüs Yayınları, 9-17.
- Balkız, Bekir (2004). “Frankfurt Okulu ve Eleştirel Teori: Sosyolojik Pozitivizmin Eleştirisi”, *Sosyoloji Dergisi*, 12-13: 135-158.
- Balta Peltekoğlu, Filiz (2005). *Halkla İlişkiler Nedir*, İstanbul: Beta Yayınları.
- Balta Peltekoğlu, Filiz (2011). “Halkla İlişkiler Okuryazarı Olabilmek”, *Halkla İlişkiler ve Reklamın Anatomisi: Eleştirel Bir Kavrayış*, (Der. Sema Yıldırım Becerikli), Ankara: Ütopya Yayınları, 9-16.
- Bank, Berker (2015). “Gramsci’nin Devlet ve Hegemonya Kavramlarının Kuramsal Çözümlemesi”, *Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, VIII (2): 2-40.
- Baudrillard, Jean (2011). *Simülakrlar ve Simülasyon*, (Çev. Oğuz Adanır), Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Baudrillard, Jean (2013). *Sessiz Yığınların Gölgesinde*, (Çev. Oğuz Adanır), Ankara: Doğu Batı Yayınları.
- Bentele, Günter and Wehmeier, Stefan (2007). “Applying Sociology to Public Relations: A Commentary”, *Public Relations Review*, 33 (2007): 294-300.

- Bernays, Edward L. (1928). "Manipulating Public Opinion: The Why and the How", *American Journal of Sociology*, 33(6): 958-971.
- Bernays, Edward L. (1935). "Molding Public Opinion", *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 179: 82-87.
- Bernstein, J. M. (2009). "Sunuş", *Kültür Endüstrisi Kültür Yönetimi*, (Çev. Nihat Ülner, Mustafa Tüzel, Elçin Gen), İstanbul: İletişim Yayınları, 9-43.
- Biber, Ayhan (2009). "Halkla İlişkiler Çalışmalarının Dünü, Bugünü ve Geleceğine İlişkin Bir Değerlendirme", *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 29: 133-148.
- Bitirim, Selin (2011). "Postmodernizm Perspektifinden Halkla İlişkilerde Etkinlikler & İmajlar: Halkla İlişkiler Etiğinin Değerlendirilmesi", *Halkla İlişkiler ve Reklamın Anatomisi: Eleştirel Bir Kavrayış*, (Der. Sema Yıldırım Becerikli), Ankara: Ütopya Yayınları, 119-148.
- Botan, Carl H. and Soto, Francisco (1998). "A Semiotic Approach to the Internal Functioning of Publics: Implications for Strategic Communication and Public Relations", *Public Relations Review*, 24 (1): 21-44.
- Bottomore, Tom (2005). *Marksist Düşünce Sözlüğü*, (Der. Mete Tunçay), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Bourdieu, Pierre (2006). *Pratik Nedenler: Eylem Kuramı Üzerine*, (Çev. Hülya Uğur Tanrıöver), İstanbul: Hil Yayın.
- Broom, Glen M.; Casey, Shawna and Ritchey, James (2009). "Concept and Theory of Organization-Public Relationships", *Public Relations as Relationship Management: A Relational Approach to the Study and Practice of Public Relations*, (Eds. John A. Ledingham and Stephen D. Bruning), Mahwah: NJ: Lawrence Erlbaum Associates Inc, 3-22.
- Buci-Glucksmann, Christine (2012). "Hegemonya ve Rıza: Politik Bir Strateji", *Gramsci'ye Farklı Yaklaşımlar*, (Der. Anne Showstack Sassoon), (Çev. Mustafa Kemal Coşkun vd.), Ankara: Dipnot Yayınları, 121-133.
- Burkart, Roland (1994). "Consensus Oriented Public Relations as a Solution to the Landfill Conflict", *Waste Management & Research*, 12: 223-232.
- Burkart, Roland (2004). "Consensus-Oriented Public Relations (COPR): A Concept for Planning and Evaluation of Public Relations", *Public Relations in Europe: A Nation-by-Nation Introduction to Public Relations Theory and Practice*, (Eds. Betteke Van Ruler & Dejan Verčič), Berlin/New York: Mouton De Gruyter, 459-465.
- Burkart, Roland (2007). "On Habermas and Public Relations", *Public Relations Review*, 33 (2007): 249-254.
- Burkart, Roland (2009). "On Habermas: Understanding and Public Relations", *Public Relations and Social Theory: Key Figures and Concepts*, (Eds. Øyvind Ihlen, Betteke Van Ruler, Magnus Fredriksson), New York and London: Routledge, 141-165.
- Burkart, Roland (2013). Answers to Questions about COPR Model via e-mail. Accessed on: 15.08.2013.
- Canpolat, Nesrin (2005). "Bilginin Arkeoloğu: Michel Foucault". *Kadife Karanlık: 21. Yüzyıl İletişim Çağını Aydınlatan Kuramcılar*, (Haz. Nurdoğan Rigel vd.), İstanbul: Su Yayınları, 75-138.
- Castells, Manuel ve Ince, Martin (2006). *Manuel Castells'le Söyleşiler*, (Çev. Ebru Kılıç), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Chomsky, Noam (2008). *Medya Denetimi*, (Çev. Elif Baki), İstanbul: Everest Yayınları.

- Çaha, Ömer (2005). "Mahrem Kamusal Alan", *Sivil Bir Kamusal Alan*, (Yayına Haz. Lütfi Sunar), İstanbul: Kaknüs Yayınları, 143-161.
- Çalışır, Gülsüm ve Banger, Gürçan (2011). "KOBİ'lerde Verimliliği Artırma Yolunda Atılan Bir Adım: Sosyal Sermaye", 7. KOBİ'ler ve Verimlilik Kongresi, İstanbul, 25-26 Ekim, 2011, 199-209.
- Çaylı Rahte, Emek (2010). "Kamusallık, Toplumsal Katılım ve Medya: Kadın Programları Etnografisi", *Galatasaray Üniversitesi İletişim Dergisi*, 13: 55-84.
- Çiftçi, Kemal (2009). "Soğuk Savaş Sonrasında ABD: "Rıza"ya Dayalı "Hegemonya"-dan "İmparatorluk" Düzenine", *ZKÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (10): 203-219.
- Çoban, Barış (2006). "Louis Althusser", *Kadife Karanlık II: Ayna Şövalyeleri*, (Ed. Barış Çoban), İstanbul: Su Yayınları, 89-116.
- Deatherage, Christina and Hazleton, Vincent (1998). "Effects of Organizational Worldviews on the Practice of Public Relations: A Test of the Theory of Public Relations Excellence", *Journal of Public Relations Research*, 10 (1): 57-71.
- De Felice, Franco (2012). "Devrim ve Üretim", *Gramsci'ye Farklı Yaklaşımlar*, (Der. Anne Showstack Sassoon), (Çev. Mustafa Kemal Coşkun vd.), Ankara: Dipnot Yayınları, 199-211.
- Dilenschneider, Robert L. (1998). "Book Reviews: Spin Cycle", *Public Relations Review*, 24 (4): 557-561.
- Dozier, David M. (2005). "İletişim Ve Halkla İlişkiler Uygulayıcılarının Örgütsel Rollerini". *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 349-377.
- Dozier, David M. ve Ehling, William P. (2005). "Halkla İlişkiler Programlarının Değerlendirilmesi: Programların Etkileri Konusunda Literatürün Bize Söyledikleri", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 173-199.
- Dozier, David M. ve Repper, Fred C. (2005). "Araştırma Şirketleri ve Halkla İlişkiler Uygulamaları", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 201-234.
- Dozier, David M. ve Grunig, Larissa A. (2005). "Halkla İlişkiler İşlevinin Örgütlenişi", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 417-439.
- Dural, A. Baran (2007). "A. Gramsci Düşüncesinde Tarihsel Blok/ Hegemonya/ Aydınlar ve Bunalım Süreçleri Kavramları", *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2): 55-68.
- Dural, A. Baran (2012). "Antonio Gramsci ve Hegemonya", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (48): 309-321.
- Durdu, Zafer (2006). "Frankfurt Okulu'nun Sosyal Bilim Anlayışı", *Sosyoloji Dergisi*, 15: 15-32.
- Durna, Tezcan (2011). "Neoliberalizmin Bir Hegemonya Aracı Olarak Kurumsal Sosyal Sorumluluk (KSS) ve Çokuluslu Şirketlerin Hayattan Eksilttikleri", *Halkla İlişkiler ve Reklamın Anatomisi: Eleştirel Bir Kavrayış*, (Der. Sema Yıldırım Becerikli), Ankara: Ütopya Yayınları, 76-102.
- Dutta, Mohan Jyoti (2009). "On Spivak: Theorizing Resistance-Appling Gayatri Chakravorty Spivak in Public Relations", *Public Relations and Social Theory: Key Figures and Concepts*, (Eds. Øyvind Ihlen, Betteke Van Ruler, Magnus Fredriksson), New York and London: Routledge, 278-300.

- Edelman, Richard (2008). "Public Engagement: The Evolution of Public Relations", http://www.edelman.com/speak_up/blog/UMD_presentation/UMD_files/frame.htm Presented on 30 October 2008, at University of Maryland, Accessed on: 10.10.2009.
- Edgett, Ruth (2002). "Toward an Ethical Framework for Advocacy in Public Relations", *Journal of Public Relations Research*, 14 (1): 1-26.
- Ehling, William P. ve Dozier, David M. (2005). "Halkla İlişkiler Yönetimi ve Yöneyim Araştırması", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 271-305.
- Ehling William P.; White, Jon ve Grunig, James E. (2005). "Halkla İlişkiler ve Pazarlama Uygulamaları", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 379-416.
- Erdoğan, İrfan (2006). *Teori ve Pratikte Halkla İlişkiler*, Ankara: Erk Yayınları.
- Erdoğan, İrfan ve Alemdar, Korkmaz (2010). *Öteki Kuram: Kitle İletişim Kuram ve Araştırmalarının Tarihsel ve Eleştirel Bir Değerlendirmesi*, Ankara: Erk Yayınları.
- Erdoğan, Mustafa (2006). "Kamu Alanı ve Liberalizm: Birkaç Not", *Kamusal Alan ve Türkiye*, (Ed. Ahmet Karadağ), Ankara: Asil Yayınları, 92-109.
- Ertekin, Yücel (2000). *Halkla İlişkiler*, Ankara: Yargı Yayınevi.
- Falkheimer, Jesper (2009). "Anthony Giddens ve Halkla İlişkiler: Üçüncü Yoldan Bir Bakış", *Halkla İlişkiler Üzerine*, (Çev. Sırma Oya Tekvar), Ankara: Dipnot Yayınları, 239-252.
- Field, John (2008). *Sosyal Sermaye*, (Çev. Bahar Bilgen ve Bayram Şen), İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Fitzpatrick, Kathy and Bronstein, Carolyn (2006). "Introduction: Toward a Definitional Framework for Responsible Advocacy", *Ethics in Public Relations: Responsible Advocacy*, (Eds. Kathy Fitzpatrick and Carolyn Bronstein), Thousand Oaks, California: Sage Publications, ix-xiv.
- Fitzpatrick, Kathy (2006). "Baselines for Ethical Advocacy in the Marketplace of Ideas", *Ethics in Public Relations: Responsible Advocacy*, (Eds. Kathy Fitzpatrick and Carolyn Bronstein), Thousand Oaks, California: Sage Publications, 1-17.
- Foa, Marcello (2006). "Görünmez Tehlike: Spin Doktorları Medya Etik Kurallarını Nasıl Atlarlar", *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, (Çev. Hülya Eraslan), 23: 205-210.
- Foucault, Michel (2011a). *Büyük Kapatılma: Seçme Yazılar ...3...*, (Çev. Işık Ergüden ve Ferda Keskin), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, Michel (2011b). *Bilginin Arkeolojisi*, (Çev. Veli Urhan), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, Michel (2012). *İktidarın Gözü: Seçme Yazılar ...4...*, (Çev. Işık Ergüden), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Foucault, Michel (2013). *Hapishanenin Doğuşu: Gözetim Altında Tutmak ve Cezalandırmak*, (Çev. Mehmet Ali Kılıçbay), Ankara: İmge Kitabevi.
- Giddens, Anthony (2000). *Üçüncü Yol -Sosyal Demokrasinin Yeniden Dirilişi-*, (Çev. Mehmet Özyay), İstanbul: Birey Yayıncılık.
- Görpe, Serra (2001). *Halkla İlişkiler Kavramları*, İstanbul: İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Yayınları.
- Gramsci, Antonio (1986). *Hapishane Defterleri: Tarih, Politika, Felsefe ve Kültür Sorunları Üzerine Seçme Metinler*, (Çev. Kenan Somer), İstanbul: Onur Yayınları.

- Gregory, Anne and Halff, Gregor (2013). "Divided We Stand: Defying Hegemony in Global Public Relations Theory and Practice?", *Public Relations Review*, 39 (2013): 417-425.
- Gregory, Anne and Halff, Gregor (2020). "The Damage Done by Big Data-Driven Public Relations", *Public Relations Review*, 46 (2020): 101902.
- Greenpeace Resmi Web Sitesi (2012). "Shell Güneydoğu Anadolu'da Kaya Gazı Peşinde", <http://www.greenpeace.org/turkey/tr/news/shell-guneydogu-anadoluda-kaya-gazi-arastirmalarina-basladi-050912/>, Erişim Tarihi: 05.09.2012.
- Grunig, James E. and Hunt, Todd (1984). *Managing Public Relations*, Belmont CA: Thomson Wadsworth.
- Grunig, James E. (2005a). "İletişim, Halkla İlişkiler ve Etkin Örgütler: Kitaba Genel Bir Bakış", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 11-39.
- Grunig, James E. (2005b). "Yönetimde Mükemmellik Nedir?", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 237-269.
- Grunig, James E. (2005c). "İç İletişimde Simetrik Sistemler", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 557-601.
- Grunig, James E. ve Grunig, Larissa E. (2005). "Halkla İlişkiler ve İletişim Modelleri", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 308-348.
- Grunig, James E. ve Repper, Fred C. (2005). "Stratejik Yönetim, Kamular ve Gündemler", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 131-172.
- Grunig, James E. ve White, Jon (2005). "Halkla İlişkiler Kuram ve Uygulamalarında Dünya Görüşlerinin Etkisi", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 43-78.
- Grunig, James E. (2009). "Büyük Yapıyı Biçimlendirmek: Stratejik Bir Yönetim Fonksiyonu Olarak Halkla İlişkiler Üzerine Süregiden Araştırmalar", *Halkla İlişkiler Üzerine*, (Çev. Kenan Demirci), Ankara: Dipnot Yayınları, 53-87.
- Grunig, Larissa A. (2005a). "Halkla İlişkiler/İletişim Departmanları Örgütlerin Yapı ve Ortamına Kendini Uydurmak İçin Ne Yapmalı... Ve Gerçekte Ne Yapıyor?", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 491-505.
- Grunig, Larissa A. (2005b). "Halkla İlişkiler Departmanları ve Güç", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 507-526.
- Grunig, Larissa A. (2005c). "Eylemcilik: Örgütlerin Etkinliğini Nasıl Sınırlıyor ve Mükemmel Halkla İlişkiler Departmanları Nasıl Karşılık Vermeli?", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 527-556.
- Grunig, Larissa A.; Grunig, James E. ve Ehling, William P. (2005). "Etkin Örgüt Nedir?", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 79-104.

- Gülsoy, Derya (2005). "Noam Chomsky", *Kadife Karanlık: 21. Yüzyıl İletişim Çağını Aydınlatan Kuramcılar*, (Haz. Nurdoğan Rigel vd.), İstanbul: Su Yayınevi, 139-191.
- Güzeltik Ural, Ebru (2006). *Stratejik Halkla İlişkiler Uygulamaları*, İstanbul: Birsan Yayınevi.
- Habermas, Jürgen (1992). *Rasyonel Bir Topluma Doğru*, (Çev. Ahmet Çiğdem ve Mehmet Küçük), Ankara: Vadi Yayınları.
- Habermas, Jürgen (2001). *İletişimsel Eylem Kuramı*, (Çev. Mustafa Tüzel), İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Habermas, Jürgen (2009). *Kamusal Yaşamın Yapısal Dönüşümü*, (Çev. Tanıl Bora ve Mithat Sancar), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Hall, Stuart (1999a). "İdeolojinin Yeniden Keşfi: Medya Çalışmalarında Baskı Altında Tutulmanın Geri Dönüşü", *Medya, İktidar, İdeoloji*, (Çev. Mehmet Küçük), Ankara: Ark Yayınları, 77-126.
- Hall, Stuart (1999b). "Kültür, Medya ve İdeolojik Etki", *Medya, İktidar, İdeoloji*, (Çev. Mehmet Küçük), Ankara: Ark Yayınları, 199-243.
- Hardt, Hanno (1999). "Eleştirelin Geri Dönüşü ve Radikal Muhalefetin Meydan Okuyuşu: Eleştirel Teori, Kültürel Çalışmalar ve Amerikan Kitle İletişimi Araştırması", *Medya, İktidar, İdeoloji*, (Çev. Mehmet Küçük), Ankara: Ark Yayınları, 15-75.
- Hardt, Michael ve Negri, Antonio (2012). *İmparatorluk*, (Çev. Abdullah Yılmaz), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Heath, Robert L. (Ed.) (2005). *Encyclopedia of Public Relations*, Volume: 2, Thousand Oaks, California: Sage Publications.
- Heath, Robert L. (2009). "The Rhetorical Tradition: Wrangle in the Marketplace", *Rhetorical and Critical Approaches to Public Relations II*, (Eds. Robert L. Heath, Elizabeth L. Toth, and Damion Waymer), New York and London: Routledge, 17-47.
- Herman, Edward S. ve Chomsky, Noam (2006). *Rızanın İmalatı: Kitle Medyasının Ekonomi Politikası*, (Çev. Ender Abadoğlu), İstanbul: Aram Yayıncılık.
- Hobsbawm, Eric J. (2012). "Gramsci ve Marksist Politik Teori", *Gramsci'ye Farklı Yaklaşımlar*, (Der. Anne Showstack Sassoon), (Çev. Mustafa Kemal Coşkun vd.), Ankara: Dipnot Yayınları, 15-34.
- Holmström, Susanne (2007). "Niklas Luhmann: Contingency, Risk, Trust and Reflection", *Public Relations Review*, 33 (2007): 255-262.
- Horkheimer, Max (2012). *Geleneksel ve Eleştirel Kuram*, (Çev. Mustafa Tüzel), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Holtzhausen, Derina R. and Roberts, Glen F. (2009). "An Investigation into the Role of Image Repair Theory in Strategic Conflict Management", *Journal of Public Relations Research*, 21 (2): 165-186.
- Hong, Soo Yeon and Rim, Hyejoon (2010). "The Influence of Customer Use of Corporate Websites: Corporate Social Responsibility, Trust, and Word-of-mouth Communication", *Public Relations Review*, 36 (2010): 389-391.
- Hung, Chun-Ju Flora (2005). "Exploring Types of Organization-Public Relationship and Their Implications for Relationship Management in Public Relations", *Journal of Public Relations Research*, 17 (4): 393-425.
- Hutton, James G. (1999). "The Definition, Dimension and Domain of Public Relations", *Public Relations Review*, 25 (2): 199-214.
- Hutton, James G. (2004). "Halkla İlişkilerin Tanımı, Boyutları ve Sahası", *Halkla İliş-*

- kilerde Seçme Yazılar*, (Der. Hanife Güz ve Sema Yıldırım Becerikli), (Çev. Fatma Tuna), Ankara: Alban Yayını, 1-23.
- Ihlen, Øyvind (2009). "Bourdieu'yu Temel Almak: Halkla İlişkilerin Sosyolojik Kavranışı", *Halkla İlişkiler Üzerine*, (Çev. Melike Aktaş Yamanoglu), Ankara: Dipnot Yayınları, 225-237.
- Jay, Martin (2014). *Diyalektik İmgelem: Frankfurt Okulu'nun Tarihi ve Çalışmaları [1923-1950]*, (Çev. Sevgi Doğan), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Kalender, Ahmet (2008). "Halkla İlişkiler: Kavramlar, Tanımlar ve Uygulama Alanları", *Halkla İlişkiler*, (Ed. Ahmet Kalender ve Mehmet Fidan), Konya: Tablet Yayınları, 11-47.
- Kaya, Bayram (2003). *Bütünleşik Kurumsal İletişim*, Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Kazancı, Metin (2002). "Althusser, İdeoloji ve İletişimin Dayanılmaz Ağırlığı", *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 57 (1): 55-87.
- Kazancı, Metin (2009). *Kamuda ve Özel Kesimde Halkla İlişkiler*, Ankara: Turhan Kitabevi Yayınları.
- Kejanlıoğlu, D. Beybin (2010). "Medya Çalışmalarında Kamusal Alan Kavramı", *Kamusal Alan*, (Ed. Meral Özbek), Ankara: Hil Yayınları, 689-713.
- Kellner, Douglas (2010). "Tabandan Küreselleşme: Radikal Demokratik Bir Teknopolitikaya Doğru", *Kamusal Alan*, (Ed. Meral Özbek), Ankara: Hil Yayınları, 715-735.
- Kent, Michael L. and Taylor, Maureen (2002). "Toward a Dialogic Theory of Public Relations", *Public Relations Review*, 28 (2002): 21-37.
- Keskin, Ferda (2011). "Büyük Kapatılma", *Büyük Kapatılma: Seçme Yazılar ...3...*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 11-19.
- Keskin, Ferda (2012). "İktidarın Gözü", *İktidarın Gözü: Seçme Yazılar ...4...*, İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 11-20.
- Keyman, E. Fuat (2006). "Kamusal Alan ve "Cumhuriyetçi Liberalizm": Türkiye'de Demokrasi Sorunu", *Kamusal Alan ve Türkiye*, (Ed. Ahmet Karadağ), Ankara: Asil Yayınları, 134-158.
- Ki, Eyun-Jung and Hon, Linda Childers (2009). "A Measure of Relationship Cultivation Strategies", *Journal of Public Relations Research*, 21 (1): 1-24.
- Kim, Soo-Yeon and Reber, Bryan H. (2008). "Public Relations' Place in Corporate Social Responsibility: Practitioners Define Their Role", *Public Relations Review*, 34 (2008): 337-342.
- Knight, Graham (2007). "Activism, Risk and Communicational Politics: Nike and the Sweatshop Problem", *The Debate over Corporate Social Responsibility*, (Eds. Steve May, George Cheney, and Juliet Roper), New York: Oxford University Press, 305-318.
- Koese, Yavuz (2008). "Nestlé in the Ottoman Empire: Global Marketing with Local Flavor 1870-1927", *Business History Conference*, Oxford University Press, 25 May 2008, 724-761.
- Köse, Hüseyin (2011). "Toplumsal Etkileşim ve Rıza Üretiminde Sembolik Kapital Kullanımı", *Halkla İlişkiler ve Reklamın Anatomisi: Eleştirel Bir Kavrayış*, (Der. Sema Yıldırım Becerikli), Ankara: Ütopya Yayınları, 54-75.
- Kreps, Gary L. (1989). "Reflexivity and Internal Public Relations: The Role of Information in Directing Organizational Development", *Public Relations Theory*, (Eds. Carl H. Botan and Vincent Hazleton, Jr.), New York and London: Routledge, 265-279.

- Laclau, Ernesto ve Mouffe, Chantal (2012). *Hegemonya Ve Sosyalist Strateji: Radikal Demokratik Bir Politikaya Doğru*, (Çev. Ahmet Kardam), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Ledingham, John A. and Bruning, Stephen D. (1998). "Relationship Management in Public Relations: Dimensions of an Organization-Public Relationship", *Public Relations Review*, 24 (1): 55-65.
- Ledingham, John A. and Bruning, Stephen D. (2009). "Introduction: Background and Current Trend in the Study of Relationship Management", *Public Relations as Relationship Management: A Relational Approach to the Study and Practice of Public Relations*, (Eds. John A. Ledingham and Stephen D. Bruning), Mahwah: NJ: Lawrence Erlbaum Associates Inc, xi-xvii.
- Ledingham, John A. (2009). "Genel Bir Halkla İlişkiler Teorisi Olarak İlişki Yönetimini Açıklamak", *Halkla İlişkiler Üzerine*, (Senem Gençtürk Hızal), Ankara: Dipnot Yayınları, 117-140.
- L'Etang, Jacquie (2002a). "Diplomasi Olarak Halkla İlişkiler", *Halkla İlişkilerde Eleştirel Yaklaşımlar*, (Der. Jacquie L'Etang ve Magda Pieczka), (Çev. Derya Tellan), Ankara: Vadi Yayınları, 45-77.
- L'Etang, Jacquie (2002b). "Kurumsal Sorumluluk ve Halkla İlişkiler Etiği", *Halkla İlişkilerde Eleştirel Yaklaşımlar*, (Der. Jacquie L'Etang ve Magda Pieczka), (Çev. Ayşe Elif Emre), Ankara: Vadi Yayınları, 153-187.
- L'Etang, Jacquie (2002c). "Halkla İlişkiler ve Retorik", *Halkla İlişkilerde Eleştirel Yaklaşımlar*, (Der. Jacquie L'Etang ve Magda Pieczka), (Çev. Gülcan Işık), Ankara: Vadi Yayınları, 189-213.
- Luecke, Richard (2010). *Müzakere*, (Çev. Meral Çiyan Şenerdi), İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Machiavelli, Niccolo (2003). *Prens*, (Çev. Işitan Gündüz), İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Maigret, Éric (2011). *Medya ve İletişim Sosyolojisi*, (Çev. Halime Yücel), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Marcuse, Herbert (2010). *Tek-Boyutlu İnsan*, (Çev. Aziz Yardımlı), İstanbul: İdea Yayınevi.
- Marsh, Charles (2008). "Postmodernism, Symmetry, and Cash Value: An Isocratean Model for Practitioners", *Public Relations Review*, 34 (2008): 237-243.
- Marx, Karl (2011a). *1844 El Yazmaları -Ekonomi Politik Ve Felsefe*, (Çev. Kenan Somer), Ankara: Sol Yayınları.
- Marx, Karl (2011b). *Kapital: I. Cilt*, (Çev. Alaattin Bilgi), Ankara: Sol Yayınları.
- Marx, Karl ve Engels, Friedrich (2011). *Alman İdeolojisi (Feuerbach)*, (Çev. Emir Aktan), Ankara: Alter Yayıncılık.
- Marx, Karl ve Engels, Friedrich (2012). *Komünist Manifesto*, (Çev. Celal Üster ve Nur Deriş), İstanbul: Can Yayınları.
- Mattelart, Armand ve Mattelart, Michèle (1998). *İletişim Kuramları Tarihi*, (Çev. Merih Zıllıoğlu), İstanbul: İletişim Yayınları.
- McNair, Brian (2002). "Politikada Temsil ve Temsilin Politikası: Halkla İlişkiler, Kamusal Alan ve Demokrasi", *Halkla İlişkilerde Eleştirel Yaklaşımlar*, (Der. Jacquie L'Etang ve Magda Pieczka), (Çev. Sema Yıldırım Becerikli), Ankara: Vadi Yayınları, 79-108.

- McQuail, Denis ve Windahl, Sven (2005). *İletişim Modelleri -Kitle İletişim Çalışmalarında-*, (Çev. Konca Yumlu), Ankara: İmge Kitabevi.
- Meech, Peter (2002). “Kurumsal Kimlik ve Kurumsal İmaj”, *Halkla İlişkilerde Eleştirel Yaklaşımlar*, (Der. Jacquie L’Etang ve Magda Pieczka), (Çev. Derya Tellan), Ankara: Vadi Yayınları, 127-151.
- Mickey, Thomas J. (1997). “A Postmodern View of Public Relations: Sign and Reality”, *Public Relations Review*, 23 (3): 271-284.
- Migliaro, Luis Razeo ve Misuraca, Pasquale (2012). “Modern Bürokrasi Teorisi”, *Gramsci’ye Farklı Yaklaşımlar*, (Der. Anne Showstack Sassoon), (Çev. Mustafa Kemal Coşkun vd.), Ankara: Dipnot Yayınları, 71-94.
- Miller, David and Dinan, William (2008). *A Century of Spin: How Public Relations Became the Cutting Edge of Corporate Power*, London: Pluto Press.
- Motion, Judy ve Leitch, Shirley (2009). “Halkla İlişkiler için Bir Alet Çantası: Michel Foucault’un Eserleri”, *Halkla İlişkiler Üzerine*, (Çev. Barış Aksoy), Ankara: Dipnot Yayınları, 211-223.
- Murphy, Priscilla (2000). “Symmetry, Contingency, Complexity: Accommodating Uncertainty in Public Relations Theory”, *Public Relations Review*, 26 (4): 447-462.
- Mutlu, Erol (2004). *İletişim Sözlüğü*, Ankara: Bilim Ve Sanat Yayınları.
- Nairn, Tom (2012). “Kambur Antonu”, *Gramsci’ye Farklı Yaklaşımlar*, (Der. Anne Showstack Sassoon), (Çev. Mustafa Kemal Coşkun vd.), Ankara: Dipnot Yayınları, 163-188.
- Ni, Lan (2009). “Strategic Role of Relationship Building: Perceived Links Between Employee-Organization Relationships and Globalization Strategies”, *Journal of Public Relations Research*, 21 (1): 100-120.
- Oskay, Ünsal (2007). *İletişimin ABC’si*, İstanbul: Der Yayınları.
- Ölçer, Hamit (2019). “Pierre Bourdieu Sosyolojisinde Simgesel Şiddet Sorunsalı ve Biçimleri”, *Nosyon: Uluslararası Toplum ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 2: 24-49.
- Öngel, F. Serkan ve Gülenç, Kurtul (2010). “Otoriterizm-Özgürlükçülük Gerilimi Bağlamında Mekân, Hegemonya ve Strateji”, *Praksis*, 25: 93-114.
- Özbek, Meral (2010). “Giriş: Kamusal Alanın Sınırları”, *Kamusal Alan*, (Ed. Meral Özbek), İstanbul: Hil Yayın, 19-89.
- Özdikmenli Çelikoğlu, İlkin (2011). “Habermas’ın Modernite Savunusu: Eleştirel Bir Okuma”, *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (3): 239-258.
- Pal, Mahuya ve Dutta, Mohan J. (2009). “Küresel Bağlamda Halkla İlişkiler: Teorik Bir Mercek Olarak Eleştirel Modernizmin Uygunluğu”, *Halkla İlişkiler Üzerine*, (Çev. Emrah Ayaşlıoğlu), Ankara: Dipnot Yayınları, 167-197.
- Palabıyık, Adem (2020). “Pierre Bourdieu Sosyolojisinde Habitus, Sermaye ve Alan Üzerine”, *HABITUS Toplumbilim Dergisi*, 1: 1-22.
- Pieczka, Magda (2002a). “Kamuoyu ve Halkla İlişkiler”, *Halkla İlişkilerde Eleştirel Yaklaşımlar*, (Der. Jacquie L’Etang ve Magda Pieczka), (Çev. Sema Yıldırım Becerikli), Ankara: Vadi Yayınları, 109-125.
- Pieczka, Magda (2002b). “Paradigmalar, Sistem Teorisi ve Halkla İlişkiler”. *Halkla İlişkilerde Eleştirel Yaklaşımlar*, (Der. Jacquie L’Etang ve Magda Pieczka), (Çev. Serra Pehlivan), Ankara: Vadi Yayınları, 215-260.
- Pira, Aylin (2005). *Halkla İlişkiler İçin Okumalar*, İstanbul: Dönence Basım ve Yayın Hizmetleri.
- Pira, Aylin ve Kocabaş, Füsun (2005). “Halkla İlişkileri Sorgulamak”, *Selçuk İletişim*,

- 3 (4): 34-40.
- Porter, Lance (2010). "Communicating for the Good of the State: A Post-symmetrical Polemic on Persuasion in Ethical Public Relations", *Public Relations Review*, 36 (2010): 127-133.
- PRovoke Media (2021). "Top 10 Global PR Agency Ranking 2021", <https://www.provokemedia.com/ranking-and-data/global-pr-agency-rankings/2021-pr-agency-rankings/top-10> , Accessed on: 25.06.2021
- Püsküllüoğlu, Ali (2007). *Çağdaş Türkçe Sözlük*, Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Rakow, Lana F. and Nastasia, Diana Iulia (2009). "On Feminist Theory of Public Relations: An Example from Dorothy E. Smith", *Public Relations and Social Theory: Key Figures and Concepts*, (Eds. Øyvind Ihlen, Betteke Van Ruler, Magnus Fredriksson), New York and London: Routledge, 252-277.
- Ransome, Paul (2011). *Antonio Gramsci: Yeni Bir Giriş*, (Çev. Ali İhsan Başgül), Ankara: Dipnot Yayınları.
- Roper, Juliet (2005). "Symmetrical Communication: Excellent Public Relations or a Strategy for Hegemony?", *Journal of Public Relations Research*, 7 (1): 69-86.
- Sarıbay, Ali Yaşar (2000). *Kamusal Alan, Diyalojik Demokrasi, Sivil İtiraz*, İstanbul: Alfa Yayınları.
- Saymer, İdil (2006). "Halkla İlişkiler Etiğinde Öne Çıkan Modellerin Etik Sistemler Açısından Değerlendirilmesi", *Küresel İletişim Dergisi*, 2: 1-19.
- Schiller, Herbert (2005). *Zihin Yönlendirenler*, (Çev. Cevdet Cerit), İstanbul: Pınar Yayınları.
- Sha, Bey-Ling (2004). "Noether's Theorem: The Science of Symmetry and the Law of Conservation", *Journal of Public Relations Research*, 16 (4): 391-416.
- Showstack Sassoon, Anne (2012a). "Hegemonya, Mevzi Savaşı ve Politik Müdahale", *Gramsci'ye Farklı Yaklaşımlar*, (Der. Anne Showstack Sassoon), (Çev. Mustafa Kemal Coşkun vd.), Ankara: Dipnot Yayınları, 97-120.
- Showstack Sassoon, Anne (2012b). "Pasif Devrim ve Reform Politikası". *Gramsci'ye Farklı Yaklaşımlar*, (Der. Anne Showstack Sassoon), (Çev. Mustafa Kemal Coşkun vd.), Ankara: Dipnot Yayınları, 135-159.
- Showstack Sassoon, Anne (2012c). "Gramsci Sözlüğü". *Gramsci'ye Farklı Yaklaşımlar*, (Der. Anne Showstack Sassoon), (Çev. Mustafa Kemal Coşkun vd.), Ankara: Dipnot Yayınları, 269-274.
- Slater, Phil (1998). *Frankfurt Okulu*, (Çev. Ahmet Özden), İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- Sriramesh, Krishnamurthy; Grunig, James E. ve Buffington, Jody (2005). "Kurumsal Kültür ve Halkla İlişkiler", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 603-621.
- Sriramesh, Krishnamurthy ve White, Jon (2005). "Toplum Kültürü ve Halkla İlişkiler", *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 623-640.
- Sriramesh, Krishnamurthy and Duhé, Sandra C. (2009). "Extending Cultural Horizons: Political Economy and Public Relations", *Public Relations Review*, 35 (2009): 368-375.
- Sriramesh, Krishnamurthy and Verčič, Dejan (2007). "Introduction to This Special Section: The Impact of Globalization on Public Relations", *Public Relations Review*, 33 (2007): 355-359.

- Steyn, Elanie; de Beer, Arnold S.; Steyn, Derik; Schreiner, Wadim N. (2004). “Enron and Saambou Bank in South Africa: A Case Study of Insufficient Relationship Management”, *Public Relations Review*, 30 (2004): 75-86.
- Taşkaya, Merih ve Bakır, Zeynep Nihan (2018). “Simgesel Sermayenin Yeniden Üretimi: Özel Müzelerin Kurumsal Kimlik Sunumunda Katalizör Olarak Kullanılması”, *Folklor/Edebiyat*, 24 (93): 105-122.
- Tellan, Derya (2011). “Halkla İlişkiler Endüstrisinde Geriye Bakmak: Kavramlar ve Karakterler”, *Halkla İlişkiler ve Reklamın Anatomisi: Eleştirel Bir Kavrayış*, (Der. Sema Yıldırım Becerikli), Ankara: Ütopya Yayınları, 32-53.
- Telò, Mario (2012). “Fabrika Konseyleri”, *Gramsci'ye Farklı Yaklaşımlar*, (Der. Anne Showstack Sassoon), (Çev. Mustafa Kemal Coşkun vd.), Ankara: Dipnot Yayınları, 213-224.
- Topal, Mehmet Cemil (2011). “Halkla İlişkiler ve Savaş: Toplumlara Cinayete Ortak Etmek”, *Halkla İlişkiler ve Reklamın Anatomisi: Eleştirel Bir Kavrayış*, (Der. Sema Yıldırım Becerikli), Ankara: Ütopya Yayınları, 166-196.
- TDK (2012a). Sözcük arama: “hegemonya”, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.4fdf31ff71a452.32359641 , Erişim Tarihi: 18.06.2012.
- TDK (2012b). Sözcük arama: “eleştiri”, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5063f138eba476.47136277 , Erişim Tarihi: 27.09.2012.
- TDK (2013a). Sözcük arama: “diyalog”, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.517120c2ee4f41.59714596 , Erişim Tarihi: 19.04.2013.
- TDK (2013b). Sözcük arama: “oydaşma”, http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.520fbe141f22e8.80800947 , Erişim Tarihi: 17.08.2013.
- Ustakara, Fuat (2011). “Halkla İlişkiler Ve Psikoloji İlişkisi Üzerine”, *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 1 (1): 170-185.
- Ustakara, Fuat (2013). *Hegemonya-Müzakere İkilemi Bağlamında Halkla İlişkilere Yönelik Algı Araştırması*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ustakara, Fuat (2014). “Küreselleşmenin Sürükleyici Gücü Halkla İlişkiler ve Halkla İlişkileri Dönüştüren Küreselleşme”, *Global Media Journal: TR Edition*, 5 (9): 338-351.
- Ustakara, Fuat (2015). “Küresel Hegemonya Kavrayışı Bağlamında Halkla İlişkiler ve Güç İlişkiselliği”, *Küreselleşme Ekseninde İktidar ve İletişim*, (Ed. Fuat Ustakara), Konya: Literatürk Academia, 245-280.
- Ustakara, Fuat (2019). “Halkla İlişkiler Uzmanı ile Spin Doktoru Arasındaki Temel Fark: Etik”, *Simetrik İletişim Araştırmaları Dergisi*, 1 (1): 27-36.
- Ustakara, Fuat (2020). *Halkla İlişkiler: Geniş Bir Açından: Türk Halkla İlişkiler Tarihi Dönemleriyle*, Ankara: Akademisyen Yayınevi.
- Ustakara, Fuat ve Burhan, Emre (2017). “Toplumsal İletişim Kurumu Olarak Kahvehanelere Dair Bir Araştırma: Gaziantep Örneği”, *Erciyes İletişim Dergisi*, 5 (2): 210-226.

- Ustakara, Fuat ve Yıldız, Yusuf (2020). “Örgüt Kuramının Bir Parçası Olan Sistem Yaklaşımı Çerçevesinde Bir Yönetim Fonksiyonu Olarak Halkla İlişkiler ve Önemi”, *Simetrik İletişim Araştırmaları Dergisi*, 1 (4): 180-194.
- Vacca, Giuseppe (2012). “Aydınlar ve Marksist Devlet Teorisi”, *Gramsci’ye Farklı Yaklaşımlar*, (Der. Anne Showstack Sassoon), (Çev. Mustafa Kemal Coşkun vd.), Ankara: Dipnot Yayınları, 35-70.
- Vasquez, Gabriel M. and Taylor, Maureen (1999). “What Cultural Values Influence American Public Relations Practitioners?”, *Public Relations Review*, 25 (4): 433-449.
- Verčič, Dejan; Van Ruler, Betteke; Bütschi, G.; Flodin, B. (2001). “On the Definition of Public Relations: A European View”, *Public Relations Review*, 373-387.
- Vos, Tim P. (2011). “Explaining the Origins of Public Relations: Logics of Historical Explanation”, *Journal of Public Relations Research*, 23 (2): 119-140.
- Waddock, Sandra (2007). “Corporate Citizenship: The Dark-Side Paradoxes of Success”, *The Debate over Corporate Social Responsibility*, (Eds. Steve May, George Cheney, and Juliet Roper), New York: Oxford University Press, 74-86.
- Wakefield, Robert I. (2009). “Uluslararası Halkla İlişkiler Teorisi, İnternet ve Aktivizm: Kişisel Bir Düşünce”, *Halkla İlişkiler Üzerine*, (Çev. B. Pınar Özdemir), Ankara: Dipnot Yayınları, 89-115.
- White, Candace and Park, Joosuk (2010). “Public Perceptions of Public Relations”, *Public Relations Review*, 36 (2010): 319-324.
- White, Jon ve Dozier, David M. (2005). “Halkla İlişkiler ve Yönetim Kararları”, *Halkla İlişkiler ve İletişim Yönetiminde Mükemmellik*, (Ed. Serra Görpe), (Çev. Elif Özsayar), İstanbul: Rota Yayınları, 105-122.
- Wylie, Frank Winston (1998). “Book Reviews: Spin Cycle”, *Public Relations Review*, 24 (4): 557-561.
- Yağbasan, Mustafa ve Ustakara, Fuat (2008). “Türk Toplumunda Kahvehane ve Kafe-lerdeki İletişimsel Ortamı Belirlemeye Yönelik Bir Alan Araştırması (Gaziantep İli Örneği)”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18 (1): 233-260.
- Yaralı Akkaya, Aysun (2014). “Antonio Gramsci’de Entektüelin Bir Eleştirisi Olarak Praksis Düşüncesi”, *Yönetim ve Ekonomi*, 21 (1): 35-46.
- Yarçı, Selman (2011). “Pierre Bourdieu’da Sosyal Sermaye Kavramı”, *Akademik İncelemeler Dergisi*, 6 (1): 125-135.
- Yavaşgel, Emine (2004). *Siyasal İletişim: Kavramlar ve Ardındakiler*, Ankara: Babil Yayıncılık.
- Yaxley, Heather M. L. (2012). “Exploring the Origins of Careers in Public Relations”, *Public Relations Review*, 38 (2012): 399-407.
- Yaylagül, Levent (2010). *Kitle İletişim Kuramları: Egemen ve Eleştirel Yaklaşımlar*, Ankara: Dipnot Yayınları.
- Yıldırım Becerikli, Sema (2005). *Uluslararası Halkla İlişkiler*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Yıldırım Becerikli, Sema (2008). *...Ve Halkla İlişkiler: Şeytanın Avukatlığından Arabuluculuğa; Bir Disiplinin Eleştirel Analizi*, Ankara: Karınca Yayınları.
- Yılmaz, Hakan (2006). “Kamu, Kamu Otoritesi ve Devlet: Habermas’ın Işığında Türkiye’yi Düşünmek”, *Kamusal Alan ve Türkiye*, (Ed. Ahmet Karadağ), Ankara: Asil Yayınları, 192-209.
- Yoldaş, Yunus (2004). *İşlevsel-Yapısal Sistem Kuramı*, Ankara: Roma Yayınları.

BELGESEL VE FİLM KAYNAKÇASI

BBC (2002a). *The Century of Self: Happiness Machines*, BBC, United Kingdom.

BBC (2002b). *The Century of Self: The Engineering of Consent*, BBC, United Kingdom.

Wag the Dog (1997). *Başkanın Adamları*, Barry Levinson, New Line Cinema, ABD.